

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 170/2011-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. apríla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť P. O., P., zastúpeného advokátom JUDr. P. H., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 15 Co/524/2008-95 z 8. júla 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. O. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. októbra 2009 doručená sťažnosť P. O. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 15 Co/524/2008-95 z 8. júla 2009 (ďalej aj „namietaný rozsudok“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou Okresnému súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) domáhal proti žalovanej – S. (ďalej len „žalovaná“) nároku na náhradu *„za bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia vrátane jeho zvýšenia podľa § 5 zák. č. 437/2004 Z. z. Škoda na zdraví, ktorá sťažovateľovi vznikla v dôsledku dopravnej nehody dňa 10. 6. 2005, predstavuje 848 170.- Sk s príslušenstvom.“*

Okresný súd žalobu sťažovateľa rozsudkom č. k. 18 C/19/2007-81 z 30. júna 2008 zamietol ako nedôvodnú, *„pretože odporca bol nesprávne žalovaný a nebol teda pasívne legitimovaný v predmetnom spore“*.

O odvolaní sťažovateľa proti prvostupňovému rozsudku rozhodol krajský súd bez nariadenia pojednávania rozsudkom č. k. 15 Co/524/2008-95 z 8. júla 2009, ktorým napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

Podľa sťažovateľa boli namietaným rozsudkom porušené jeho v sťažnosti uvedené práva, čo opiera o tieto skutočnosti:

„Dokazovaním pred Okresným súdom Bratislava II bolo preukázané, že sťažovateľ utrpel pri dopravnej nehode dňa 10. 6. 2005 na ceste č. 1/18... pri strete motorových vozidiel ťažký úraz. Podľa výsledkov vyšetrovania dopravnú nehodu zaviniť vodič nákladného motorového vozidla zn. V... K dopravnej nehode došlo z dôvodu nevenovania sa plne vedeniu vozidla a situácii v cestnej premávke týmto vodičom a tiež z dôvodu nedodržania bezpečnej vzdialenosti od pred ním idúceho nákladného motorového vozidla, ktoré viedol sťažovateľ. Následkom toho bol sťažovateľ so svojim nákladným motorovým vozidlom odhodený do pred ním stojaceho nákladného motorového vozidla zn. D...“

Zodpovednosť vodiča a prevádzateľa mot. vozidla, ktorým bola spôsobená škoda sťažovateľovi, je v zmysle Občianskeho zákonníka daná ustanoveniami § 420 a §427 a nasl. Ustanovenia § 427 a nasl. predstavujú špeciálnu právnu úpravu na posudzovanie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel.

Pasívna legitímácia žalovanej - Slovenskej kancelárie poisťovateľov vyplýva z ust. § 24 ods. 2 písm. d) a e) zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Poistné krytie je dané podľa ust. § 4 a priamy nárok proti žalovanej vyplýva z ust. § 24 ods. 3, 5 a § 15 cit. zákona.“

Sťažovateľ ďalej podrobne opisuje následky poškodenia zdravia, ktoré utrpel pri dopravnej nehode, s tým, že podľa lekárskeho posudku predstavoval u neho celkový počet bodového ohodnotenia za bolesť 1180 bodov, čomu zodpovedá náhrada 413 000 Sk, a pokiaľ ide o sťaženie spoločenského uplatnenia, predstavovalo bodové ohodnotenie 1000 bodov, čomu zodpovedá náhrada 350 000 Sk.

Takto vyčíslené nároky uplatnil sťažovateľ 23. októbra 2006 u žalovanej v zmysle zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 461/2008 Z. z. Neskôr sťažovateľ znížil pôvodne uplatnenú sumu o 89 830 Sk, ktorá mu bola uhradená ako náhrada za bolesť Sociálnou poisťovňou. K dohode o vyrovnaní však medzi sťažovateľom a žalovaným nedošlo, v dôsledku čoho bol sťažovateľ oprávnený uplatniť nárok na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia na súde.

Ako už bolo uvedené, okresný súd po vykonanom dokazovaní žalobu sťažovateľa zamietol, pričom sťažovateľ tvrdí, že tak rozhodol potom, keď *«na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov dospel k nesprávnemu právnemu záveru. Určil, že nakoľko nároky sťažovateľa vznikli v súvislosti s jeho pracovným úrazom, je potrebné aplikovať prísl. ustanovenia Zákonníka práce, ktorý je k Občianskemu zákonníku v postavení „lex specialis derogat lex generali“, pričom v špeciálnom zákone je právny nárok sťažovateľa riešený v ust. § 195 a nasl.»*

Krajský súd ako súd odvolací sa s právnym názorom prvostupňového súdu v plnej miere stotožnil a namietaným rozsudkom ho potvrdil. Sťažovateľ poukazuje na to, že krajský súd sa v odôvodnení namietaného rozsudku *«obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia.*

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil, že v danom prípade možno postupovať podľa prísl. ustanovení zák. č. 381/2001 Z. z., ale len za predpokladu, že škodová udalosť vznikla nie pri plnení pracovných úloh a, že nejde o uplatnenie si nárokov v dôsledku pracovného úrazu.

Odvolací súd najmä zdôraznil, že „nakoľko vodič mot. vozidla zn. V. zavinił dopravnú nehodu tým, že sa nevenoval plne vedeniu motorového vozidla, ide o iný druh zodpovednosti, ako predpokladal sťažovateľ vo svojom odvolaní“. Odvolací súd vyslovil právny názor, že „zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov sa posudzuje podľa § 427 Obč. zákonníka iba vtedy, keď je táto škoda vyvolaná osobitnou povahou prevádzky dopr. prostriedkov. a nie vtedy, keď bola porušením právnej povinnosti v súvislosti s prevádzkou dopravného prostriedku spôsobená škoda, nevyvolaná povahou tejto prevádzky.“».

Sťažovateľ upriamuje pozornosť aj na to, že v odôvodnení prvostupňového rozsudku nebol uvedený výpočet náhrady trov právneho zastúpenia priznaných žalovanej a napriek tomu, že na túto skutočnosť poukázal, *„odvolací súd potvrdil rozsudok prvostupňového súdu bez odôvodnenia k odvolacej námietke sťažovateľa týkajúcej sa nepreskúmateľnosti rozsudku súdu prvého stupňa“.*

Podľa sťažovateľa aj napriek preukázanej skutočnosti, že škoda na zdraví mu bola *„spôsobená v čase plnenia pracovných úloh v prospech jeho zamestnávateľa, je právne opodstatnené tvrdenie sťažovateľa, že označené subjekty za vzniknutú škodu žalobcovi zodpovedajú alternatívne... Ústavné právo zvoliť si príslušný právny predpis týkajúci sa zodpovednosti za škodu bolo na strane sťažovateľa, t. j. žalobcu, ako poškodeného.“.*

Neakceptovateľná je preto podľa sťažovateľa obrana žalovanej, ktorú súdy oboch stupňov v svojich rozhodnutiach prijali, založená na názore, *«že nárok na náhradu škody*

na zdraví môže sťažovateľ uplatniť „predovšetkým“ voči zamestnávateľovi a následne v spojení zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení voči Sociálnej poisťovni».

Na základe uvedeného sťažovateľ tvrdí, že „mal legálnu možnosť si vybrať, či pri uplatňovaní nárokov na náhradu škody bude postupovať podľa prísl. ustanovení Obč. zákonníka alebo Zákonníka práce, resp. zák. o Sociálnom poistení. Vybral si možnosť, ktorá bola z právneho hľadiska pre neho najmä jednoduchšia, rýchlejšia a istejšia, než aby musel podstúpiť komplikovaný spôsob uplatňovania nároku na náhradu škody vzniknutej z pracovného úrazu u Sociálnej poisťovni tak, ako je upravené v zák. č. 461/2003 Z. z.“.

Právny názor, že nárok na náhradu škody môže sťažovateľ uplatniť vzhľadom na zásadu lex specialis derogat lex generali len voči svojmu zamestnávateľovi, resp. podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) voči Sociálnej poisťovni, je podľa názoru sťažovateľa neudržateľný preto, „lebo v konaní bolo bezpečne preukázané, že k poškodeniu zdravia sťažovateľa došlo zavineným konaním vodiča..., ktorý plnil úlohy prevádzkovateľa mot. vozidla, a preto jeho zodpovednosť je daná v zmysle ust. § 420 a § 427 Občianskeho zákonníka. Táto zodpovednosť (osobitne upravená, ako špeciálny typ zodpovednosti založená na objektívnom princípe) je daná bez ohľadu na zodpovednosť zamestnávateľa za pracovný úraz sťažovateľa v zmysle Zákonníka práce.“.

Sťažovateľ namieta, že sa všeobecné súdy nevysporiadali v danej veci s jeho názorom, že pre tento právny vzťah je špeciálnym predpisom § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka. V nadväznosti na to «zdôrazňuje, že svoj právny nárok na náhradu škody z ublíženia na zdraví nezakladá na príslušných ustanoveniach Občianskeho zákonníka z titulu, že došlo k pracovnému úrazu, ale z titulu, že ako účastníkovi dopravnej nehody mu vznikla škoda na zdraví, za ktorú zodpovedá prevádzkovateľ nákladného motorového vozidla zn. V...

Prvostupňový súd predovšetkým nesprávne definoval a aplikoval všeobecnú zásadu „lex specialis derogat lex generali“, ktorá je definovaná právnou teóriou ako právna

zásada, podľa ktorej zákon vydaný pre zvláštny prípad má, pokiaľ mu odporuje, pri aplikácii prednosť pred zákonom vydaným pre všetky prípady.

Vzájomné právne postavenie Občianskeho zákonníka a Zákonníka práce nie je v príslušných ustanoveniach (§§ 420, 427 a nasl. OZ c/a 195 a nasl. ZP) pre prejednávaný prípad sťažovateľa odporujúce, čo je základnou podmienkou pre aplikáciu zásady „lex specialis derogat lex generali“.

Právna úprava zodpovednosti za škodu v rámci kódexov Občianskeho zákonníka a Zákonníka práce, resp. zák. o Sociálnom poistení, poskytuje sťažovateľovi, vzhľadom na ich rovnocenné postavenie v právnom poriadku SR, neodporovateľnosť a osobitosti ich aplikácie na jednotlivé prípady, právo výberu, z akého titulu si nároky, vzniknuté z poškodenia zdravia, uplatní. Toto právo mu bolo rozhodnutiami označených súdov odopreté.».

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že namietaným rozsudkom boli porušené jeho v sťažnosti označené práva, zároveň tento rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Taktiež požaduje, aby ústavný súd rozhodol, že krajský súd je povinný uhradiť mu trovy konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súlade s už uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento

článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

Podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, predovšetkým ak by všeobecný súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 8/01), alebo v prípade opravných konaní by všeobecný súd odmietol opravný prostriedok alebo zastavil o ňom konanie bez toho, aby ho meritórne preskúmal a rozhodol o ňom v spojitosti s napadnutým súdnym rozhodnutím (IV. ÚS 279/05, IV. ÚS 337/04).

Ak sťažovateľ namieta porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd predovšetkým zdôrazňuje, že jeho ingerencia do výkonu právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade nezlučiteľnosti ich rozhodnutí a postupov, ktoré ich vydaniu predchádzali, s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (I. ÚS 74/02, IV. ÚS 164/04, IV. ÚS 216/05).

Ústavný súd v rámci svojej doterajšej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil, že posúdenie akejkoľvek skutkovej a právnej otázky všeobecným súdom by sa mohlo stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu len v prípade, ak by závery, ku ktorým všeobecný súd dospel, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké procesné závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, I. ÚS 276/06).

Rovnako ako Európsky súd pre ľudské práva ani ústavný súd však zásadne neskúma, či sú dôvody uvedené v rozhodnutí vecne správne (Van de Hurk v. Holandsko z 19. apríla 1994, séria A, č. 299, § 61, správa Európskej komisie pre ľudské práva vo veci Fouquet v. Francúzsko, Recueil I/1996, s. 29). Je vecou ústavnej zodpovednosti celej sústavy všeobecných súdov, aby chránili zákonnosť spôsobom, ktorý je vecne správny, primerane odôvodnený a nie je arbitrárny.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach podliehajúcich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02, IV. ÚS 205/07).

Postup v súdnom konaní, zisťovanie a hodnotenie skutkového stavu, výklad iných než ústavných predpisov a ich aplikácia sú pri riešení konkrétnych prípadov záležitosťou všeobecných súdov. Ústavný súd považuje za potrebné v tejto súvislosti zdôrazniť, že je predovšetkým vecou všeobecného súdu, ktorú právnu normu z právneho poriadku Slovenskej republiky v konkrétnom prípade aplikuje a ako ju interpretuje (m. m. IV. ÚS 112/05). Navyše treba dodať, že všeobecný súd je primárne zodpovedný za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Krajský súd rozsudkom č. k. 15 Co/524/2008-95 z 8. júla 2009 potvrdil v odvolacom konaní ako vecne správny rozsudok okresného súdu č. k. 18 C/19/2007-81 z 30. júna 2008, ktorým bola zamietnutá žaloba sťažovateľa o náhradu škody z ublíženia na zdraví a o zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia z dôvodu, *„že odporca bol nesprávne žalovaný a nebol teda pasívne legitimovaný v predmetnom spore“*.

Z argumentácie, ktorou sťažovateľ svoju sťažnosť odôvodnil, vyplýva, že za porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru považuje to, že prvostupňový súd a následne aj odvolací súd, stotožniac sa s právnym názorom prvostupňového súdu, nesprávne definovali a aplikovali všeobecnú zásadu *„lex specialis derogat lex generali“*. V súvislosti s tým akcentuje, že svoj právny nárok na náhradu škody z ublíženia na zdraví *„nezakladá na príslušných ustanoveniach Občianskeho zákonníka z titulu, že došlo k pracovnému úrazu, ale z titulu, že ako účastníkovi dopravnej nehody mu vznikla škoda na zdraví, za ktorú zodpovedá prevádzkovateľ nákladného motorového vozidla zn. V...“*

Napokon sťažovateľ argumentuje tým, že „*právna úprava zodpovednosti za škodu v rámci kódexov Občianskeho zákonníka a Zákonníka práce, resp. zák. o Sociálnom poistení, poskytuje sťažovateľovi vzhľadom na ich rovnocenné postavenie v právnom poriadku SR, neodporovateľnosť a osobitosti ich aplikácie na jednotlivé prípady, právo výberu, z akého titulu si nároky, vzniknuté z poškodenia zdravia, uplatní*“. Sťažovateľ zastáva názor, že toto právo mu bolo v namietanom rozsudkom odopreté.

Krajský súd dospel k rovnakému názoru ako pred ním okresný súd, že „*v danom prípade, keďže sa jedná o pracovný úraz, bolo potrebné uplatniť si predmetný nárok voči zamestnávateľovi navrhovateľa s poukazom na ust. § 195 ods. 2 Zákonníka práce, v zmysle ktorého pracovný úraz je poškodenie zdravia, ktoré bolo zamestnancovi spôsobené pri plnení pracovných úloh, alebo v priamej súvislosti s ním, nezávisle od jeho vôle krátkodobým, náhlym a násilným pôsobením vonkajších vplyvov... Za pracovný úraz treba považovať aj úraz, ku ktorému došlo pre plnenie pracovných povinností zamestnanca. V danom prípade ide o objektívnu zodpovednosť zamestnávateľa, jej predpokladom nie je zavinenie, ani protiprávnosť. Na vznik zodpovednosti sa však vyžaduje vznik ujmy, škodná udalosť a príčinná súvislosť medzi škodnou udalosťou a škodou. Ďalším predpokladom tejto zodpovednosti je, že musí ísť o zamestnanca v pracovnom pomere, alebo inom právnom pomere podľa § 214 a § 215 Zákonníka práce a k pracovnému úrazu, alebo chorobe z povolania došlo pri plnení pracovných úloh, alebo v priamej súvislosti s týmto plnením.*“.

Krajský súd prisvedčil aj právnomu záveru súdu prvého stupňa, že § 420 Občianskeho zákonníka je všeobecným ustanovením „*pojdnávajúcim k otázke zodpovednosti za škodu, avšak Zákonník práce, ako špeciálny právny predpis upravuje otázku zodpovednosti za škodu, ktorá vznikla pracovníkovi pri plnení pracovných úloh, alebo v priamej súvislosti s nimi a pri odškodnení za pracovný úraz je potrebné vychádzať zo zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a zo zák. č. 437/2004 Z. z., ktorý má postavenie osobitného zákona k Zákonníku práce*“.

Krajský súd považoval za nesporné, «že zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene

a doplnení niektorých zákonov upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a zriadenie Slovenskej asociácie poisťovateľov (ďalej len „kancelária“). Je taktiež nesporné, že z ust. § 24 ods. 2 písm. d) a e) cit. zák. vyplýva, že kancelária poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou cudzozemského motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba, ktorej zodpovednosť za túto škodu je poistená podľa § 16 ods. 1 a spolu taktiež zodpovedá za túto škodu aj poistená osoba podľa § 16 ods. 1 a spolu taktiež zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou cudzozemského motorového vozidla vodičom, ktorému nevzniká pri prevádzke tohto motorového vozidla na území SR povinnosť uzavrieť hraničné poistenie, s výnimkou cudzozemského motorového vozidla, ktoré sa spravidla nachádza na území iného členského štátu. Je taktiež nesporné, že podľa ust. § 24 ods. 3 cit. zákona poškodený má právo uplatniť nárok na náhradu škody podľa ods. 2 proti „kancelárii“ za rovnakých podmienok, za akých mohol uplatniť nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi podľa tohto zákona.».

Krajský súd však zastáva názor, „že v danom prípade možno postupovať podľa citovaných ustanovení zák. č. 381/2001 Z. z. za predpokladu, že škodová udalosť vznikla nie pri plnení pracovných úloh a že zrejme nejde o uplatnenie si nárokov v dôsledku pracovného úrazu“.

S názorom sťažovateľa, podľa ktorého je v tomto prípade daná zodpovednosť vodiča motorového vozidla, ktorým bola zavinená dopravná nehoda podľa § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka, sa krajský súd nestotožnil poukazujúc na to, že „Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov upravená v § 427 OZ je osobitným druhom občiansko-právnej zodpovednosti za škodu, ktorá spočíva na princípe objektívnej zodpovednosti. Zodpovednosť za škodu podľa § 427 OZ spočíva v tom, že ide o zodpovednosť za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku. Medzi osobitnou povahou prevádzky a medzi spôsobenou škodou musí byť príčinná súvislosť. Osobitná povaha spočíva v tom, že z tejto prevádzky vyplýva pre okolitý svet zdroj zvýšeného nebezpečenstva v súvislosti s činnosťou a pohybom dopravného prostriedku. K zdroju zvýšeného nebezpečenstva nemožno čeliť ani vhodnými opatreniami technického

charakteru pri udržiavaní dopravných prostriedkov v stave spôsobilom na riadne užívanie, ani riadnym spôsobom ich užívania v súlade s príslušnými pravidlami premávky. Zdroje zvýšeného nebezpečenstva spočívajú často v skutočnostiach, na ktoré ani prevádzkovateľ, ani vodič nemôžu mať vplyv. Môže ísť o majetkové vady, únavu materiálu, zlyhanie ovládacieho mechanizmu a pod. Preto je tu daná objektívna zodpovednosť. “.

Na základe uvedeného krajský súd uzavrel, „že v danom prípade ide o iný druh zodpovednosti, ako predpokladal navrhovateľ v podanom odvolaní. Keďže vodič motorového vozidla zn. V. zaviniel dopravnú nehodu tým, že sa nevenoval plne vedeniu vozidla a nedodrжал bezpečnú vzdialenosť za a pred ním idúcim vozidlom, v dôsledku čoho narazil prednou časťou vozidla do zadnej časti pred ním jazdiaceho nákladného motorového vozidla, ktoré riadil navrhovateľ. “.

Zhrňujúc uvedené krajský súd vyslovil zásadný názor na danú vec, ktorý ho viedol k záveru o potrebe potvrdiť rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny, uvádzajúc, že zodpovednosť za škodu pôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov sa posudzuje podľa § 427 Občianskeho zákonníka iba vtedy, keď je táto škoda spôsobená osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku, a nie vtedy, keď bola porušením právnej povinnosti v súvislosti s prevádzkou dopravného prostriedku spôsobená škoda nevyvolaná povahou tejto prevádzky. Preto ide v danom prípade o nároky sťažovateľa podľa Zákonníka práce a zákona č. 461/2003 Z. z., ktoré je oprávnený uplatňovať si voči svojmu zamestnávateľovi.

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom rozsudku krajského súdu č. k. 15 Co/524/2008-95 z 8. júla 2009 (s prihliadnutím na obsah rozsudku súdu prvého stupňa č. k. 18 C/19/2007-81 z 30. júna 2008, ktorý bol v odvolacom konaní preskúmaný) dospel k názoru, že zo záverov odvolacieho súdu týkajúcich sa posudzovanej právnej otázky (ktorú normu z právneho poriadku Slovenskej republiky v danom prípade aplikuje a ako ju interpretuje) nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

Ústavný súd konštatuje, že právny názor krajského súdu, podľa ktorého v danej veci nemožno postupovať v zmysle § 427 Občianskeho zákonníka, bol v namietanom potvrdzujúcom rozsudku náležite a zrozumiteľne zdôvodnený a argumenty sťažovateľa neboli spôsobilé spochybniť správnosť a ústavnosť záverov krajského súdu. Krajský súd oboznámil skutkové zistenia, o ktoré oprel svoje rozhodnutie, uviedol, akými úvahami sa spravoval, citoval aj ustanovenia príslušných právnych predpisov, podľa ktorých zistený skutkový stav posúdil, vyjadril sa tiež ku všetkým zásadným námietkam sťažovateľa (uvedeným v jeho odvolaní), a preto ústavný súd považuje odôvodnenie jeho potvrdzujúceho rozsudku za ústavne udržateľné.

Ústavný súd v tejto súvislosti zastáva názor, že krajský súd sťažovateľovi neodoprel spravodlivosť, ibaže potvrdil rozsudok okresného súdu, ktorým bola zamietnutá jeho žaloba o náhradu škody z ublíženia na zdraví a zvýšenie spoločenského uplatnenia. Pokiaľ krajský súd pri posudzovaní uplatneného nároku vychádzal z § 195 a nasl. Zákonníka práce s tým, že u sťažovateľa išlo jednoznačne o pracovný úraz, a preto bolo potrebné uplatniť si predmetný nárok voči jeho zamestnávateľovi a až následne bolo možné uplatniť regresný nárok podľa § 219 ods. 1 Zákonníka práce voči tretej osobe, ktorá za škodu zodpovedá podľa Občianskeho zákonníka, je takýto výklad z pohľadu ústavného súdu ústavne aprobovateľný.

Je potrebné poznamenať, že ústavou zaručené právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho ani účelovo chápať tak, že jeho naplnením je vyhovie vsetkým procesným návrhom účastníka konania (napr. I. ÚS 8/96). Rovnako do práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivé súdne konanie je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel

a podstatu práva na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 131/05, IV. ÚS 219/05).

Uvedené skutočnosti neumožňujú ústavnému súdu prijať záver, že by právny výklad podaný krajským súdom v danej veci vykazoval takéto nedostatky. Vzhľadom na uvedené neexistuje podľa názoru ústavného súdu taká súvislosť medzi obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu a základným právom na súdnu ochranu, ako aj právom na spravodlivé súdne konanie podľa označených článkov ústavy a dohovoru, ktorá by umožnila vysloviť záver o ich porušení.

Pokiaľ sťažovateľ upriamuje pozornosť aj na to, že v odôvodnení prvostupňového rozsudku nebol uvedený výpočet náhrady trov právneho zastúpenia priznaných žalovanej, a napriek tomu, že na túto skutočnosť poukázal, *„odvolací súd potvrdil rozsudok prvostupňového súdu bez odôvodnenia k odvolacej námietke sťažovateľa týkajúcej sa nepreskúmateľnosti rozsudku súdu prvého stupňa“*, ústavný súd prisvedčuje, že toto tvrdenie sťažovateľa je opodstatnené. Krajský súd sa totiž námietkam týkajúcim sa nedostatočného odôvodnenia náhrady trov konania priznaných žalovanej prvostupňovým rozsudkom nevenoval, resp. sa o nich vôbec nezmenil.

Z rozsudku okresného súdu č. k. 18 C/19/2007-81 z 30. júna 2008 vyplýva, že o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 a § 149 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku s prihliadnutím na plný úspech žalovanej v spore, ktorej priznal náhradu trov konania 95 235 Sk. Zároveň okresný súd konštatoval, že *„náhrada za poskytnuté právne služby bola zo strany advokáta odporcu vyúčtovaná čiastočne nesprávne a to, len v časti 36,- Sk, keď bol účtovaný režijný paušál pri úkonoch v r. 2007 vo výške 190,- Sk a správne malo byť 178,- Sk. Pri rozhodovaní o náhrade súd vychádzal z vyhl. č. 665/04 Z. z. v znení neskorších predpisov (§ 10 ods. 1, § 14 ods. 1 písm. a, c, d, § 14 ods. 3 veta druhá)“*.

Ústavný súd poukazuje na to, že námietky sťažovateľa síce smerujú proti porušeniu princípov spravodlivého procesu a vo svojich dôsledkoch sa týkajú rozhodovania o trovách konania, čo sa v okolnostiach daného prípadu nepochybne mohlo negatívne dotknúť

sťažovateľa, ale na druhej strane považuje rozhodnutie prvostupňového súdu o trovách konania, pokiaľ ide o výpočet ich výšky, za vecne správne.

Z hľadiska kritérií spravodlivého procesu však výhrady sťažovateľa týkajúce sa opomenutia krajského súdu vysporiadať sa jeho odvolacou námietkou vo vzťahu nepreskúmateľnosti rozsudku súdu prvého stupňa smerujúce k priznanej náhrade trov konania podľa názoru ústavného súdu nemožno dávať na rovnakú úroveň a pripisovať im rovnakú relevanciu ako námietkam proti procesnému postupu vedúcemu k rozhodnutiu vo veci samej. Preto, aj keď je napadnutý rozsudok v tejto časti z hľadiska kritérií zákonnosti, ale aj ústavnosti spochybniteľný, viedlo by prípadné vyslovenie porušenia práva, resp. zrušenie tohto rozsudku len vo vzťahu k časti týkajúcej sa trov konania v konečnom dôsledku k uloženiu povinnosti krajskému súdu vysporiadať sa s námietkami sťažovateľa.

Vyhovenie sťažnosti v tejto časti a prípadné nadväzné zrušenie namietaného rozsudku vo vzťahu k priznanej náhrade trov konania by však bolo podľa názoru ústavného súdu prejavom formalistického prístupu a na rozhodnutí o trovách konania by vzhľadom na jeho vecnú správnosť nemohlo nič zmeniť. V spojitosti s tým ústavný súd poukazuje na ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávnu intenzitu namietaného pochybenia krajského súdu v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 62/08). Nejde teda o pochybenie, ktoré by malo zásadný vplyv na ústavnú regulárnosť celého procesu, a navyše, ústavný súd v tomto smere vychádzal aj z princípu minimalizácie zásahov do právoplatných rozhodnutí iných orgánov verejnej moci (napr. IV. ÚS 303/04, I. ÚS 55/2011), ktorým sa vo svojej rozhodovacej činnosti dôsledne riadi.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom alebo rozhodnutím tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby

tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Z týchto dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá a rozhodovanie o zrušení napadnutého rozsudku krajského súdu je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou sťažnosti osobitne nezaoberal a taktiež nerozhodoval ani o ďalších návrhoch sťažovateľa uplatnených v jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. apríla 2011